

Megtalálták a hiányzó láncszemet?

A Népszabadság c. napilap először rövid hírként, majd 1998. december 19-én részletesebb cikkben adott hírt egy 3,6 millió éves majomember megtalálásáról. Dél-Afrikai tudósok bukkantak rá a 3,6 millió évesre becsült majomember csaknem teljes csontvázára Johannesburg egyik külvárosában, Sterkfonteinben. Sajtóértekezletükön azt hangsúlyozták, hogy a lelet fontos adalékokkal szolgálhat az ember kialakulásáról, arról, hogy milyen fejlődési szakaszokon át jutott el az evolúció az ember-szabású majmoktól az emberhez. A kutatók feltevése és reménye szerint éppen ez a lelet lehet a hiányzó láncszem az emberré válás folyamatának láncolatában, amelyet a tudománynak még nem sikerült hiánytalanul rekonstruálnia.

Phillip Tobias, a Witwatersrand Egyetem kutatócsoportjának vezetője rámutatott: korábban is találtak ugyan majomemberleleteket ebből a korból, de azok csak koponya- és csont-

töredékek voltak. A korábban talált teljes csontvázak közül a legidősebb 3,2 millió éves volt. (A szaktudományban „Lucy” névvel felruházott etiópai leletről van szó.)

Ron Clarke, a sterkfonteini ásatás igazgatója hozzáfűzte: még nem kezdődhetett el a csontváz alaposabb vizsgálata, mert még nem emelték ki a leletet abból a 15 méter mély mészkőgödörből, amelynek mélyén rábukkantak. Azt azonban máris valószínűnek tartja, hogy az 1,22 méter magas majomember felegyenesedve járt, de élete jelentős részét fán tölthette.

Ismét egy hiányzó láncszem

Kétségek az új lelettel kapcsolatban

Az újságok világszerte hírül adták, hogy megtalálták az eddigi legrégebbi, teljes emberelőd-csontvázat. A hírek szerint a csontváz 3,6 millió éves, és a sterckfonteini barlangokban, Dél-Afrikában bukkantak rá, és azóta a „hiányzó láncszemnek” titulálják.

Ugyanez néhány évente újra és újra megismétlődik. Dél-Afrikában találnak egy részleges vagy teljes csontvázat, a felfedezők és a sajtó pedig a régóta várt „hiányzó láncszemmet” üdvözlik benne. Ez a régészeti ujjgyakorlat fárasztóan elcsépeltnek hangzik azok számára, akik már sok-sok emlékekkel rendelkeznek ezzel kapcsolatban. Azok számára azonban, akik kevésbé ismerik a múlt eseménytörténetét, a hír szenzációsnak hathat.

Ebben az esetben azonban több okból is elővigyázatosnak kell lennünk. A csontváz még nincs teljesen kiemelve abból a tömör sziklából, amelyben megtalálták. Következésképp még egyáltalán nem tisztázott, hogy va-

lójában milyen lényről is van szó. Úgy tűnik, egy hominidával állunk szemben, az *Australopithecus*ok nemzetségéből. Még a vezető evolucionista tudósok körében is megoszlanak a vélemények azzal kapcsolatban, hogy vajon emberelődnek nevezhető-e az *Australopithecus*. Louis Leakey, a század egyik leghíresebb régésze, elvetette azt a gondolatot, hogy az *Australopithecus* közvetlen emberi ős lenne. A híres fizikai antropológus, Charles Oxnard szintén vonakodott attól, hogy az *Australopithecus* emberelődnek fogadja el. Az *Australopithecus* meglehetősen majomszerűnek írta le, és klasszikussá vált, *Uniqueness and Diversity in Human Evolution* (Egyedi jellegek és változatosság az emberi evolúcióban, 1975, 394. old.) című könyvében kijelenti: „Nagyon valószínűtlen, hogy az *Australopithecus*-félék bármelyike... közvetlen filogenetikus kapcsolatban állna a *Homo* törzssel.” Más szóval semmilyen *Australopithecus* faj nem tekinthető emberi ősnek. Oxnard határozottan kitartott véleménye mellett, azóta, hogy azt évtizedekkel ezelőtt először megfogalmazta.

Még a sterckfonteini új *Australopithecus*-példány felfedezői is elismerték, hogy a teremtmény nagyon kicsi, mindössze 122 cm magas, és a jelek szerint a fákon való élethez alkalmazkodott. Mindez arra utal, hogy nem emberelőd, hanem egyszerűen egy újabb majommal van dolgunk.

A sterckfonteini csontváz emberi ősként való besorolása annak az ortodox darwini nézetnek köszönhető, miszerint az anatómiailag modern emberi lények mindössze az utóbbi egy-kétszázézer évvel ezelőtt alakultak ki. Ha találnánk olyan leleteket, amelyek 3,6 millió évvel ezelőtt, vagy még régebben élt, anatómiailag modern emberektől származnak, az azt jelentené, hogy a sterckfonteini csontváz semmiképp sem tekinthető emberi elődnek.

Márpedig ilyen leletek léteznek. A régészet történetének gondos tanulmányozása, amelyet Richard L. Thompson és jómagam végeztünk el, és *Tiltott régészet* című könyvünkben dokumentáltunk (melynek rövidített változata *Az emberiség rejtélyes eredete*), sokkal több – a sterckfonteini lelet idejéből, vagy annál is régebből származó – anatómiailag modern em-

beri leletre derít fényt. Kanapoinál, Kenyában, több mint négymillió éves rétegben anatómiailag modern emberi felkarcsontot találtak. Három-négymillió éves, majdnem hiánytalan, fejlett emberi csontvázakra bukkantak az olaszországi Castenedolonál és Savonánál.

Mindezen okok miatt körültekintően kell kezelnünk a „hiányzó láncszemről” szóló legfrissebb bejelentést. Biztosak semmiképpen sem lehetünk benne. Egy dolog viszont biztos: néhány éven belül ismét hallani fogunk a „hiányzó láncszemről”, egy újabb feltételezett emberőről. A tudósoknak így talán több reményük lehet a címdalra kerülni, mint ha csupán egy újabb ősi majom felfedezéséről számolnának be, amelynek egyáltalán semmi köze sincs az emberi őstörténethez.

Micheal A. Cremo

Los Angeles, 1998. december 15.